

NOI DI STUDIO ITALIA

A Studio Italia Olasz Iskola hírlevele

II. évfolyam 7. szám

1999. Április

CIAO!

PER CHI SI È PERSO LA FESTA DEL LIBRO E DELLA CANZONE ITALIANA...

All'inizio del mese di aprile si è svolta la "Festa del libro e della canzone italiana", il primo programma proposto da Studio Italia per il 1999. Lo scorso dicembre ho seguito alcuni appuntamenti della "Settimana di Studio Italia" trovandoli intelligenti e simpatici e ho quindi partecipato anche a queste giornate di aprile. Buona l'idea di unire libri, giochi, film e musica! Giovedì 8 aprile è stato proiettato il film "Il nome della rosa" tratto dal famoso romanzo di Umberto Eco. Interessante vederlo per chi aveva intenzione di partecipare il giorno seguente alla serata con **Barna Imre** intitolata „I dilemmi di un traduttore". Lo stesso pomeriggio ho partecipato al "Quiz sull'Italia" presentatoci da Aida e Laura. Due squadre, domande di vario genere sulla geografia, sui cibi, i modi di dire, i cantanti italiani, un timer da cucina a forma di pomodoro che è ormai diventato la mascotte dei quiz di Studio Italia e un bel po' di risate. Dopo un dolce spuntino a base di vera colomba italiana (per chi non c'era è impossibile ora descriverne il gusto!) e bibite piuttosto americane sono andata ad ascoltare i tre insegnanti che hanno presentato **tre importanti cantanti italiani**. Ha iniziato Laura a parlare di *Mina* (e chi la conosce??), a quanto dicono molto famosa, canta da 30 anni ed ora incide dischi senza più comparire in pubblico. Da ciò che ho potuto giudicare dalle canzoni che Laura ci ha fatto ascoltare *Mina* ha una gran bella voce. Poi è stata la volta di *Stefano* che da buon genovese ha presentato un famosissimo cantautore della sua città: *Fabrizio De Andrè*. Io non conoscevo nemmeno lui, ma mi è piaciuto subito molto perché ha una voce molto particolare e scrive dei testi molto belli e profondi. Sarebbe bello se anche durante le lezioni di italiano si potesse lavorare sui testi di belle canzoni italiane! Infine *David* ha risollevato lo spirito di tutti i partecipanti (perché *De Andrè* è bello ma impegnativo!) facendoci ascoltare la musica di *Jovanotti*. Almeno lui sapevo chi era! Visto che a me piace molto giocare venerdì pomeriggio ho seguito il programma "Giocando si impara" con *Mónika Csernussi* e *Laura*: □□□□□

FÓRUM - A NYELVTANULÁS SZÉPSÉGEI ÉS TITKAI

Mitől alakulnak ki nyelvtudásunk falán az összeomlással fenyegető repedések?

Bevezetés

A megfelelő hozzáállás hiánya

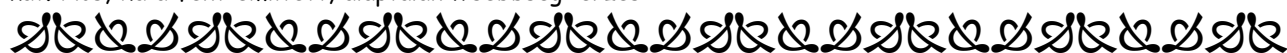
Nyelvtanulásunk kezdő lendületét az újdonság ereje és a gyors, látványos fejlődés mindaddig könnyedén fenntartja, amíg működésbe nem lépnek mind azok a tényezők, melyek szép lassan "megmérgezik" épülő nyelvtudásunkat. Először csak alig érzékelhető hajszálrepedéseket okoznak nyelvi rendszerünk falában, majd ha nem lépünk közbe időben, frusztrációink felerősödésével, motiváltságunk rohamos csökkenésével rádöbbenünk halmozódó hiányosságainkra, amiken úgy érezzük, már lehetlenség úrrá lenni.

Amikor ez a folyamat tudatosul bennünk, valójában már alig tehetünk valamit azon a megállapításon kívül amit így összegezhethetnénk: "Már elég régóta tanulom a nyelvet, minden nyelvtani feladatot hibátlanul oldok meg, beszélni mégsem tudok." "Elég jól beszélek, de amit mondok, teli van nyelvtani hibákkal." "Majdnem mindent megértek, viszont megszólalni nem tudok."

Mitől alakulnak ki nyelvtudásunkban azok a lyukak, amiket ha be is tömködünk, nyelvtudásunk szinte soha nem lesz az igazi, hiszen a „tabula rasa”-hoz olyan beidegződéseket kellene „lebuldózerolni”, amiket pszichofizikailag le-hetetlen teljesen kioltani.

Az egyetlen járható út, tehát, a megelőzés, melyek alapja a nyelvi hanyatlást előidéző okok feltárása és azok tudatosítása. Ezen rovatunkban igyekszünk rámutatni mindazon árulkodó jelekre, melyek felismerésével a folyamat még visszafordítható, illetve leleplezzük azokat a magatartásformákat, amelyek még a nyelvtanulás megkezdése előtt kompromittálhatják annak sikerességét.

Sokak kezdeti motiváltságát fojthatja el az a meggyőződés, mely szerint idegen nyelvet csak abban az országban lehet elsajátítani, amelyben azt anyanyelvként beszélnek, Mivel a kétféle, itthoni és célnyelvi országbeli nyelvtanulási folyamat előnyei és hátrányai kioltják egymást, már csak elhatározás, hogy az itthoni nyelvtanuláshoz való pozitív hozzáállásra képesek vagyunk-e ráhangolni magunkat. Nos, ha a fent említett, alaptalan kisebbségi érzés-

???? un cruciverba formato gigante alla lavagna, alcuni disegni molto fantasiosi da interpretare esercitando la nostra fantasia e soprattutto le nostre conoscenze lessicali e infine un interessante e divertente gioco chiamato "Il telefono senza fili" nel quale dovevamo descrivere ai nostri compagni una fotografia cercando di ricordare più particolari possibili e vedendo alla fine come un messaggio tramandato da più persone venga stravolto nel suo significato.

Sabato mattina un gruppo di studenti ha fatto una bella gita a Normafa in compagnia di Zoli e Mimma. La sera ci siamo ritrovati in tanti a **cena da Wally**, un ristorante italiano. Abbiamo mangiato bene e in abbondanza e inoltre eravamo in compagnia di una chiossa classe di studenti italiani di Finale Emilia. Ora non mi resta che aspettare i futuri programmi organizzati da Studio Italia.

ről árulkodó hozzáállás következtében már kezdetben sem hiszünk a nyelvtanulás hatékonyságában, számíthatunk arra, hogy mi magunk fogjuk valóra váltani jóslatunkat. Ellenben, ha azzal a nézőponttal azonosulunk, hogy az itthoni nyelvtanulás a kinti nyelvtanulás felgyorsításaként és a rossz beidegződések megelőzésének lehetőségeként is felfogható, máris rálépünk a nyelvelsajátítás sikerességéhez vezető útra. Ez nem azt jelenteni, hogy ennek a tanulási folyamatnak ne lennének hátrányai, de senki sem kényszerít minket arra, hogy ezekre koncentrálni lássunk neki a nyelvtanulásnak. Ezen kívül, az itthoni nyelvtanulás hátrányai behozhatóak a természetes nyelvi közegbe való időszertű elhelyezkedéssel, viszont fordítva ez már korántsem igaz. Ez azt jelenti, hogy ha valaki a célnyelvi országban kezdi el tanulni a nyelvet, e nyelvtanulás hátrányából származó hibás beidegződéseket szinte lehetetlen helyrehozni az itthoni nyelvtanulás által.

Összegzésül elmondható, hogy sokkal szerencsésebb itthon elkezdni a nyelvtanulást azt a távlati célt és egyben motivációs forrást szem előtt tartva, hogy egy külföldi nyelvtanfolyamon való részvétellel tökéletesíthetjük biztos alapokra épülő, vagy épített nyelvtudásunkat.

A tanuló pozitív hozzáállását azonban a legkiválóbb tanár sem pótolhatja. Ne szaporítsuk tehát feleslegesen motivátlanságunk kiváltó okait, annál is inkább, mert ha a nyelvelsajátítás hatékonysága elsősorban a tanuló hozzáállásán múlik is (órai aktivitás, belső motiváltság, szorgalom, kitartás, lelkesedés, a tanár módszereire való nyitottság) azért a nyelvtudás összeomlását előidéző lavinát a tanár is elindíthatja...

Cikksorozatunkban több szempontból is (nyelvtan, szókincs, alapkészség, stb.) rámutatunk arra, hogy a nyelvelsajátítási folyamat összetevői között mitől nem alakul ki vagy mitől bomlik meg az összhang.

Horváth Krisztina

Szembesültél már ezzel a problémával? Olasz szótárt szeretnél venni és bemész egy könyvesboltba. Az eladó segítségét kéred, mire ő leemel a polcra egy négykötetes súlyzót és mellétesz egy miniatűr turista-szótárt. (Középszótár ugyanis nem létezik.) Válassz! A kicsi szótárban –ezt rutinos nyelvtanulóként már tudod elég sok minden benne van, csak gyakran az nem, amit keresel. A nagyszótárral pedig az a baj, hogy az ember százszor is meggondolja, mielőtt kézbe veszi. Arról nem is beszélve, hogy én például rendszeresen összekeverem a köteteket és csak néha sikerül a négyből azt az egyet kinyitnom, amire szükségem van.

De ne csüggedj, mert itt a NUOVO ZINGARELLI MINORE ! Középszótár méretű, kézbe simuló, tetszetős kivitelben. Én 10 évvel ezelőtt kaptam ajándékba és rögtön beleszerettem. Ez volt az első egynyelvű szótáram, úgyhogy meg kellett tanulnom a használatát, de azóta elválaszthatatlanok vagyunk. Emlékszem, az első hetekben az volt a kedvenc foglalatosságom, hogy csak úgy találomra kinyitottam és teszteltem magam, mennyit értek a szómagyarázatokból.

Hogy is működik ez a könyv? Vegyük például a MANO szót (ez legalább magyarul is jól hangzik). A szótár közli velünk, hogy nőnemű főnévről van szó, zárójelben pedig megadja a rendhagyó többes számot is. Ezután felsorolja a szó jelentéseit. És ez a legérdeke-

sebb rész, mert rengeteg példát hoz a szó használataira. Egyáltalán nem biztos, hogy a MANO minden szövegben kezdet jelent. Előfordulhat például a DARE UNA MANO kifejezésben, amiről a szótár segítségével megtudhatod, hogy az AIUTARE ige szinonimája. (Az igéknél pedig a különböző jelentések felsorolásán túl ragozási útmutatót is ad a könyv, ha nem teljesen szabályos igével van dolgunk.). Vagy mondjuk tudod, hogy a GAMBIA szó lábat jelent, de bizonytalan vagy benne, hogy az asztal lábára is mondhatod-e, vagy csak az emberi lábára vonatkozik. A szótár eloszlatja minden kételyed, amikor ezt olvasod, mint a szó egyik használatát: LE GAMBE DEL TAVOLO.

A kötet ezenkívül több mint kétszáz illusztrációt tartalmaz egyes szócikkekhez kapcsolódva. Vannak ugyanis olyan főnevek, amelyeket nehéz lehet csak a leírás alapján megérteni, de ha rajzot látsz róluk, nyomban beugrik, hogy miről van szó.

És ez még nem minden. A könyv végén sorakoznak az egyéb szolgáltatások: olasz szövegekben előforduló rövidítések magyarázata, közmondások ismertetése, keresztnév eredetének leírása és nem utolsósorban témakörönként szógyűjtemények.

Egy ilyen szótár igazi örök darab és ajánlatos már kezdőként beszerezni és ízlelgetni. Meglátod, örömed telik benne!

GARA DI TRADUZIONE

Mesét fordítani –bár azt gondolnánk, de- nem könnyű. Valójában nehéz dolog egy

Tapasztalataink szerint a beiratkozó diákok utolsó kérdése mindig ez: -És ki lesz a tanár? Ebben a sorozatban valamilyen módon erre a kérdésre próbálunk válaszolni: röviden bemutatjuk az itt tanító tanárokat: kik ōk, miért és miért pont itt tanítanak, mire fektetik a legnagyobb hangsúlyt az órákon, mit várnak el a diákoktól, stb.

7. Stefano Medica

Come mai e quando sei venuto in Ungheria?

Sono venuto in Ungheria per viverci o perlomeno per fermarmi qui per un lungo periodo, nell'ottobre del 1994, ma naturalmente non era il mio primo viaggio a Budapest. Ci sono venuto perché nel luglio del 1992 ho conosciuto una ragazza che oggi é mia moglie e perché ho vinto una borsa di studio annuale per l'anno 94/95 presso l'Istituto di ricerca a Budapest e quindi ho avuto una possibilità concreta per trasferirmi qui.

Che cosa facevi in Italia?

Lavoravo come professionista, facevo il geologo, ma ero all'inizio della carriera e insegnavo. Naturalmente facevo molte altre cose, ma non credo che sia questo che si volesse sapere con questa domanda.

Che cosa ti manca dell'Italia?

É ovvio che mi mancano la famiglia e gli amici, ma andando piuttosto spesso a Genova la nostalgia non é cosí forte. Mi mancano certe cose della mia cittá, la possibilità di uscire la sera ed incontrare gli amici senza bisogno di appuntamenti, Mi manca il fatto che conosco tutto della mia cittá e so dove andare per ogni cosa. Nella vita di tutti i giorni mi manca l'efficienza di certi servizi, del mio meccanico o della banca, mi manca il modo di guidare degli italiani o meglio ma da fastidio come guidano gli ungheresi. Mi manca anche „l'atmosfera" italiana, ma questo é difficile da spiegare, e naturalmente il clima della Liguria.

Che cosa non ti manca dell'Italia?

Non mi mancano certi atteggiamenti degli italiani: telefonini ovunque, ricchezza ostentata, ecc. che però si stanno diffondendo anche in Ungheria. Non mi manca ..... difficile dirle che cosa NON mi manca!

Quando parli l'ungherese?

Mai! Scherzo, ma non troppo. Non parlo bene ungherese anche se capisco abbastanza, conosco „molte" parole, ma é complicato per me costruire frasi corrette. Parlo ungherese con i miei suoceri, un po' nel liceo dove lavoro e in poche altre occasioni.

Che lingua parli con tua moglie e tuo figlio?

Con mia moglie parlo inglese anche se ormai é una lingua un po' speciale la nostra, con parole sia ungheresi che italiane. Con mio figlio Filippo „parlo" italiano, anche se avendo solo un anno non esiste una vera conversazione, poiché lui non parla ancora. Credo che fará una certa confusione fra inglese, ungherese e italiano.

Quali sono i tuoi hobby?

Non ho una grande passione che sovrasti ogni altra cosa, mi piacciono molte cose anche molto diverse fra loro. Mi piace la natura e quindi passeggiare in montagna, magari con il cane. Amo gli animali e a casa abbiamo due cani. Mi piace lo sport da fare e da vedere. Mi piacciono le auto, guidare e i rally (purtroppo solo da spettatore). Amo molto fare giardinaggio, ho sempre avuto un giardino sia in Italia che in Ungheria. Mi piace leggere, leggo un po' di tutto, ma ho poco tempo per farlo. Mi piace viaggiare, ma non ho viaggiato moltissimo, mi piace l'antiquariato, mi appassiona la politica e discuterne con gli amici.

Che cosa ti piacerebbe fare se non fossi insegnante di italiano?

Il geologo, lo sono, oppure mi piacerebbe avere una azienda agricola (frutteti, ortaggi, boschi, ecc.).

Chi ha partecipato alla „Festa della canzone" sa che ti piace molto De Andrè (cantantore genovese). Che musica ascolti? Solo italiana?

In realtà anche se mi piace ascoltare musica, non sono un esperto. Mi piacciono i cantautori italiani, specialmente De Andrè, Guccini, Battisti, Venditti e fra i piú giovani Baccini e Carboni. Fra gli stranieri i miei preferiti sono un po' „datati", tipo i Genesis dei vecchi tempi, i Pink Floyd, i Police.

C'è una „colonia italiana" a Budapest? La frequenti?

Si esiste, ma io non frequento italiani a Budapest a parte Gianni, il marito di Tünde. Gli italiani che sono a Budapest appartengono a una „categoria" un po' diversa dalla mia. Ci sono quelli che sono stati mandati qui dalle ditte italiane con stipendi favolosi e con uno stile di vita troppo diverso dal mio. Poi ci sono quelli che hanno negozi o pizzerie e anche loro sono un po' lontani dalla mia mentalità.

Come si comportano gli italiani in Ungheria?

Domanda un po' strana. Non so precisamente, ma penso bene. Quelli che fanno parte di grandi ditte con posti di grande responsabilità e prestigio hanno un atteggiamento un po' colonizzatore. Gli altri credo si trovino abbastanza bene qui anche se soffrono per la mentalità poco elastica e per la mancanza di qualità di certe cose.

Come fai senza il mare?

„Non faccio” cioè soffro! Nel senso che il mare, specialmaente il Mar Ligure, é insostituibile.

E senza il pesce fresco?

Piú del pesce, che mi piace ma di cui non vado pazzo, mi manca un po' tutta la cucina genovese, ma solo un po' perché mia moglie cucina molto

bene ed ha imparato anche molti piatti tipici genovesi.

Gli ungheresi sono risparmiatori come i genovesi?

Direi proprio di no, l'Italia é uno dei paesi al mondo dove il risparmio delle famiglie é piú alto. Genova é nota per essere da sempre una cittá aperta ai

commerci, era una delle quattro repubbliche marinare, il Banco di San Giorgio é stato una delle prime banche italiane. Difficile „battere” i genovesi, ma comunque ho conosciuto anche degli ungheresi molto „parsimoniosi”.

Azok számára, akiknek a magyar nyelv még jobban megy a cikk fordítása olvasható az alábbi sorokban.

Mikor és miért jöttél Magyarországra?

Azzal a céllal jöttem Magyarországra 1994. októberében, hogy itt éljek, vagy legalábbis egy hosszabb időszakot töltsék itt el, de ez persze nem az első utam volt Budapestre.

Azért jöttem ide, mert 1992. júliusában megismertem egy lányt, aki ma a feleségem és, mert nyertem egy egyéves ösztöndíjat a Budapesti Kutatóintézetnél a 94/95-ös tanévre, tehát kézzelfogható lehetőségem volt, arra hogy ideköltözzem.

Mivel foglalkoztál Olaszországban?

Geológus voltam és vagyok, akkor a pályafutásom elején álltam és mellette tanítottam. Persze sok más dologgal is foglalkoztam, de nem hiszem, hogy a kérdés erre vonatkozott.

Mi hiányzik neked Olaszországból?

Természetes, hogy hiányzik a család és a barátaim, de elég gyakran megyek Genovába, így nem túl erős a honvágyam. Hiányzik néhány dolog a városomból, az hogy találkozom barátokkal előzetes egyeztetés nélkül. Az is hiányzik, hogy otthon, az én városomban mindent ismerek, tudom, hogy miért hová kell mennem. A hétköznapi életben bizonyos szolgáltatások hatékonyságával van problémám, pl.: bank vagy az autószerelőm, hiányzik az olaszos vezetési stílus, vagy jobban mondvá zavar, ahogy a magyarok vezetnek. Hiányzik „az olasz hangulat” is, de ezt nagyon nehéz elmagyarázni, és persze Liguria (tartomány) klímája.

Mi az, ami nem hiányzik Olaszországból?

Nem hiányzik az olaszoknak bizonyos jellemzője; mobiltelefonok mindenhol, hivalkodó gazdagság, stb., de mindez már Magyarországon is terjed. Nem hiányzik... nehéz olyat mondani, ami nem hiányzik.

Mikor beszélsz magyarul?

Soha! Tréfálok, de nem annyira. Nem túlságosan jól beszélek magyarul, bár

éleg sok mindent értek, viszonylag sok szót ismerek, de számomra már bonyolult helyes mondatokat alkotni. Magyarul az anyósomékkal beszélek, egy kicsit a gimnáziumban, ahol tanítok és néhány más alkalommal.

Milyen nyelven beszélsz a feleségeddel és a gyermekeddel?

Feleségemmel angolul beszélünk, bár a mi nyelvünk mostanra egy speciális nyelvvé alakult: magyar és olasz szavakkal tarkított angol. Fiammal, Filippoval olaszul „beszélek”, mivel még csak 1 éves, nem létezhet egy igazi beszélgetés, merthogy nem beszél még. Azt hiszem, össze fogja keverni az angol, a magyar és az olasz nyelvet.

Mik a hobbiid?

Nincs egy mindennekfölött álló nagy szenvedélyem. Egymástól nagyon különböző sok dolog érdekel. Szeretem a természetet, sétálok a hegyekben a kutyámmal, szeretem az állatokat, otthon két kutyánk van. A sportot szeretem nézni és művelni is. Szeretem az autókat, vezetni is és nézőként a rallyt. Nagyon szeretek kertészkedni, mindig volt kertem Olaszországban és Magyarországon is. Szeretek olvasni, szinte mindent olvasok, de kevés időm van rá. Szeretek utazni, de nem utaztam túl sokat; szeretem a régiégeket, érdekel a politika és szívesen vitatkozom róla a barátaimmal.

Mit csinálnál szívesen, ha nem olaszt tanítanál?

Geológus vagyok és jó lenne ha lehetne egy saját farmom (gyümölcsös, veteményes, erdők stb.)

Aki részt vett a „Festa della canzone”-én az tudja, hogy szereted De André, genovai énekest. Milyen zenét hallgatsz? Kizárólag olaszt?

Valójában, bár szeretek zenét hallgatni, nem vagyok nagy ismerője, Szeretem az olasz szerző-énekeseket, főleg De André, Guccinit, Battistit, Vendittit, a fiatalabbak közül Baccinit és Carbonit. A külföldi kedvenceim a régiebbiek közül valók, a Genesis, a Pink Floyd és a Police.

Van egy olasz kolónia Budapesten? És tartod velük a kapcsolatot?

Igen létezik, de nem tartok kapcsolatot a budapesti olaszokkal, kivéve Giannit, aki Tünde férje. Az olaszok, akik Budapesten vannak egy olyan „csoportba” tartoznak, amely egy kicsit különbözik az egyéntől. Vannak olyanok, akik olasz cég alkalmazásában dolgoznak itt, mesés fizetéssel és az enyémtől túlságosan eltérő életstílust vezetnek. Aztán vannak olyanok, akiknek üzletük vagy pizzeriajuk van, de ők is eléggé más mentalitást képviselnek.

Hogyan viselkednek az olaszok Magyarországon?

Egy kissé különös kérdés. Nem tudom pontosan, de gondolom jól. Azok, akik nagy vállalatoknál, magas beosztásban dolgoznak egy kicsit gyarmatosítóként viselkednek. Mások, úgy hiszem, elég jól érzik itt magukat, habár szenvednek a nem túl rugalmas mentalitástól és bizonyos dolgok színvonaltalanságától.

Milyen a tenger nélkül?

„Semmilyen” azaz szenvedek! Abban az értelemben, hogy a tenger a Ligure-tenger, pótolhatatlan.

És milyen friss hal nélkül?

A halnál -amit szeretek, de kibirom nélküle- jobban hiányzik, az egész genovai konyha, bárcsak részben, mivel a feleségem remekül főz és megtanulta sok, tipikusan genovai étel készítését.

A magyarok is olyan spórolósak, mint a genovaiak?

Nem, egyáltalán nem. Olaszország a világ azon országának egyike, ahol a családi megtakarítás a legmagasabb. Genováról köztudott, hogy mindig nyitott volt a kereskedelem felé, a négy tengeri hatalom egyike volt és a Banco di S. Giorgio az első olasz bankok egyike. Nehéz „lekörözni” a genovaiakat, de azért ismertem a magyarok között is nagyon „parsimoniosi”-t.

Az olvasókhöz

Mire vagytok még kíváncsiak tanáraitokkal kapcsolatban? Kérdéseiteket - postán vagy tanároton keresztül - juttassátok el a szerkesztőségnek!

A mai Olaszországban a nyelvnek 4 szintjét különböztetjük meg: a *standard olaszt* (italiano standard), a *tartományi olaszt* (italiano regionale), a *tartományi dialektust* (dialetto regionale) és a *szoros dialektust* (dialetto stretto). A standardet hivatalos helyeken kívül nagyon kevesen beszélnek, otthon szinte senki, a szoros dialektust is egyre kevesebben használják, főként idős emberek. A két sűrűn használt változat közül a tartományi olasz egy kissé elegánsabb, bár ezen is érezhető a beszélő tartományának nyelvtani, fonetikai, lexikális jellegzetességei, míg a tartományi dialektus a

tartományi székhely dialektus a tartományi székhely dialektusának fő jellegzetességeit hordozza magán, ebben kicsit több a dialektális elem, az átlagembert hétköznapi érintkezési eszköze azonban ez.

Természetesen örülnünk kell, hogy az olasz nyelv mára már valóban az olasz emberek fő kommunikációs eszköze lett, de ezzel egyidejűleg a dialektusok egyre inkább összemosódnak. Félő, hogy 100-200 év múlva már senki nem fog emlékezni rájuk, ez pedig hatalmas veszteség lenne, hiszen a dialektusok sokfélesége az olasz hagyományok fontos része.

GIORNATE DI STUDIO ITALIA "LIBRI, CANZONI E FANTASIA!"

Kerekasztal beszélgetés Barna Imrével

...Ki tudja miért, úgy képzeltem, hogy Umberto Eco fordítója csakis nyakkendős, zömök testfelépítésű, kissé mogorva, szemüveges úr lehet. A program fél hatra volt meghirdetve és én csak vártam, vártam az én "zömökmogorvanagyonokos" Barna Imrémet. Egyszer csak beviharzott egy farmeros, fiatalos, lezser fickó és leült a körberakott székek egyikére. Elnézést kért a késésért, majd bemutatkozott - szóval Ő volt az. Megkezdődött a beszélgetés: mindenki kíváncsian hallgatta, hogy milyen nehézségekkel küzdött A rózsza neve lefordításánál, hogy majd beleőrült, míg azokat a részeket átültette magyarra, ahol az egyszerre hat-hét nyelvet beszélő szerzetes van éppen színen, vagy akkor, amikor el kellett döntenie, hogy A tegnap szigetében a kannibálok megsütik, vagy inkább megfőzik (cuocere) áldozataikat. Időközben kiderült, hogy nem csak olasz nyelvről, hanem angolról, sőt németről is sokat fordít és nem utolsó sorban évekig volt a római Magyar Akadémia igazgatója. Sok mindenről volt szó, de talán két téma merült fel, ami úgy hiszem mindannyiunkat mélyen érintett. Az egyik az, hogy még az ilyen neves műfordítók is azzal vergődnek fordítás közben, amivel mi, egyszerű halandók: lázasan keresik a többszörösen alárendelt, összetett, névszói szerkezetekkel teletömött olasz mondatok magyarra átültethetőségének kulcsát és nagyot sóhajtanak, ha sikerül egy normál, érthető mondatot faragni belőlük - magyarul. A másik, talán még fontosabb elhangzott gondolat az az, hogy a fordítás nem csupán egy irodalmi mű egyik nyelvről a másikra való "szolgai" lefordítása, hanem kapcsolatteremtés két kultúra, két nemzet között. Talán ez a kapocs-szerep az, amit Barna Imre műfordítói hitvallásának nevezhetünk. Saját elmesélése szerint ezért a közvetítői szerepért vállalta el a Magyar Akadémia irányítását is. Miután erről beszélt egyszer csak előkapott három verset, melyek egy játékos ötlet nyomán születtek. Római kinttartózkodása alatt - mint a Magyar Akadémia igazgatója - költői versenyt hirdetett neves kortárs költőknek. A feladat kissé szokatlan volt: két magyar költő versét anélkül kellett a meghívott két olasz költőnek lefordítania, hogy értenék a versek szövegét. Hogyan? Csakis hangzás alapján. Végül, hogy a tréfa teljes és kerek legyen, az így született verseket Barna Imre visszafordította magyar nyelvre. Az ötlet bizarr, az eredmény magáért beszél. Nehéz egy ilyen beszélgetés élménybeszámolóját befejezni. Tulajdonképpen azóta sem fejeződött be: sokszor eszembe jutnak beszélgetés-foszlányok, gondolatok, benyomások. Nem is fejezem be. Álljon itt, méltó befejezésként a már említett költői verseny egyik "pályaműve". Aztán mindenki gondolkodhat tovább...

MARCO PALLADINI   Va che l'ami... Va la mierd
versione fonetica

Ha mai sniffato cocca? La vacca ripete
che la rompano, felpati con fuoco i dieci zar,
vanno d'egitto atlete, oggi ancor mi lasci li:
rimelassami, oggi ancora: e non leccar 'o mar.

Architetto bolso, ami quel letto e l'utopia
giù nei buchi la muggisce: visse ossesso di notte
- sto zen m'innalza l'ego: tu 'ndo cogli becchi il no,
magíra venisse, e qui ben nudo tu esali il sí.

Cane, ami lo zelota e il gotto
alza i gotti illieti (o illesi): alle mafie della pornografia
(mo'il cane acchitta le nine elette, vendon vulve!)

Io all'aperto la sera mi metto. La sera me la merito e le lette.
Da me allettiamoci e lieti?
Nei letti 'ndo va, nudo si mette? Quell'energia
Non stanca, ama la betise stultitia alla luce -

né glielo punta qua: sto zen 'n drí
una lira - veggo solo sordo a mio danno, e so che non c'è logica.
Il cane agita in gondola una coda da somaro.

BARNA IMRE Szeretted, menj már... egy szart megyek
A fonetikus fordítás műfordítása

Kókot szipuzott? Tehén hajtogatja,
hogy a tíz tűzbelű cár végre törje fel,
egyiptomjáró atléta, hagyd még, hogy ott legyek:
cukrozz, ma még:ne tengert lefetyelj.

Kehes pallér, szeresd az ágyat, az utópia
lebög a lukba: rájött az éjszakázhatnék
- ez a zen jót tesz az egómnak: nemet szemelgatsz,
lesed jön-e már, míg anyaszült pucéran igent lehelsz.

Kutya, szeresd a lázadó zsidót, kupádban pia,
emeld boldogtalan kupád: pornómaffiákra
(ni, válogatott vulvapecér nunákat dákóz az eb!)

Este a szabadban levegőzöm. Az estét, a cicit kiérdemeltem.
Nálam dőlünk ágynak boldogan?
Ágyba, ha fekszik, mezítelen? Micsoda erő,
fáradhatatlan, marhászkodni fényes nappal szeret-

szöveget fejébe dehogy üt: ez a zen nekem nem hoz egyetlen
fillért se- ráfizetek, én, süket, és nincs benne logika.
Szamár farkat csóvál gondolatában az eb.

LEVELESLÁDÁNKBÓL

solo in italiano

La vita è bella

Il film che qui di seguito vi consigliamo vivamente (e con tutto il cuore) è un vero capolavoro. Non a caso ha vinto tre Oscar (miglior attore, miglior film straniero e migliore colonna sonora). Il regista e protagonista è Roberto Benigni, famoso comico toscano: divertente, pieno di fantasia, giocherellone come un bambino (basta pensare alla notte degli Oscar, al modo in cui si è avvicinato al palcoscenico). Il pubblico (almeno quello italiano) lo conosceva finora come un vero comico nei suoi film *Johnny Stecchino*, *Il piccolo diavolo*, *Non ci resta che piangere*, *Il mostro*.

Ma "La vita è bella" è diverso. Nel film Benigni è un ebreo che viene portato in un lager insieme a suo figlio. Non spaventatevi, non è un film di guerra, tutt'altro. Nel lager Benigni fa di tutto affinché suo figlio non conosca l'orrore della guerra e del lager. Gli fa credere di partecipare ad un gioco, un gioco a punti alla fine del quale si vince... un carro armato vero! E il bambino - per fortuna - ci crede.

Dice Benigni: "Il protagonista del mio film, anche in un lager, è straordinariamente libero. La sua libertà nasce dall'amore per la vita, dalla fantasia, dalla dignità. E la forza della vita vince sempre."

ANDATE A VEDERLO TUTTI!!!! (Anche più volte!)

NOI DI STUDIO ITALIA

A **Studio Italia Olasz Iskola** hírlevele

megjelenik hathetente

szerkesztőség: 1124 Bp., Somorjai u. 1/b

telefon: 319-9039, 319-9054

🕒 félfogadási idő iskolai ügyekben: hétköznap 10-17

🕒 könyvvásárlás és videokölcsönzés: hétköznap 10-16³⁰

lapigazgató: Salusinszky Gábor

főszerkesztő: Laura & Csenge

szerkesztik a tanárok és a hallgatók

☞ nappali iskolai ügyekben: Kertész Mónika

☞ nyelviskolai ügyekben: Komlós Andrea